

Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Yönelik Genelge Yayımlandı

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül tarafından kadına karşı şiddetin önlenmesi amacıyla yeni genelge yayımlandı. - 18.12.2019

Alınan bilgiye göre, aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet suçlarının soruşturmaları ile 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında verilen önleyici ve koruyucu tedbir kararlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunların giderilmesi ve yol gösterici olması amacıyla, 20 Şubat 2015 tarihli, “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanması” konulu genelge güncellendi.

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül imzalı, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanması konulu genelge, Hakimler Savcılar Kurulu ve tüm başsavcılıklara gönderildi.

Genelgede, 20 Mart 2012'de yürürlüğe giren 6284 sayılı Kanunda, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ile bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esaslar belirlendiği hatırlatıldı.

Aynı Kanunda, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) görev ve sorumluluklarının ortaya konulduğu anlatılan genelgede, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarına da atıf yapıldı.

AİHM Opuz/Türkiye kararında, başvuru ve annesinin maruz kaldığı şiddet karşısında yetkili mercilerin etkisiz ve hareketsiz kalmasının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ihlali olarak kabul edildiği ve asıl sorunun mevzuattan değil, söz konusu düzenlemelerin uygulamaya yansıtılamamasından kaynaklandığının da ifade edildiği aktarıldı.

Şiddetle etkin mücadele edilebilmesi için ilgili bütün kurumların eş güdüm içerisinde çalışmaları, şiddeti doğuran nedenlere odaklanılması ve mağduru koruyucu mekanizmaların yanında şiddet uygulayan kişilere yönelik önleyici tedbirler üzerinde de yoğunlaşılması gerektiği vurgulandı.

Soruşturmalarla yapılacaklar

Genelgede, aile içi ve kadına karşı şiddet suçlarına ilişkin yürütülen soruşturmalarda yapılması gerekenler şöyle sıralandı:

- 1- Cumhuriyet başsavcılıkları bünyesinde, “Aile İçi ve Kadına Yönelik Şiddet Bürosu” Türkiye genelinde yaygınlaştırılacak, bu bürolarda çalışan Cumhuriyet savcılarının uzmanlaşmaları sağlanarak zorunlu durumlar dışında farklı işlerde görevlendirilmemesi ve sık iş bölümü değişikliği yapılmaması sağlanacak.
- 2- Cumhuriyet başsavcılıklarına yapılan şikayet başvurularında gerekli soruşturma işlemlerinin ikmali için müracaat evrakının doğrudan kolluğa havalesinden kaçınılacak. Müracaat sahibinin Cumhuriyet savcısı tarafından ayrıntılı şekilde ifadesi alınarak şikayet ve delillerinin açıklattırılması ve buna göre ikmali istenilen hususlar açıkça bildirilerek kolluk birimlerinin talimatlandırılması yapılacak.
- 3- Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca verilen yetkiler maddi gerçeğe ulaşmak için etkili şekilde kullanılacak, soruşturma konusunu aydınlatmaya yarayacak her türlü bilgi, belge ve delil zamanında, eksiksiz ve ayrıntılı şekilde toplanacak.
- 4- Eylemle orantılı koruma tedbirlerine başvuru konusu değerlendirilecek, mağdurun daha önce başka şikayetinin bulunup bulunmadığı mutlaka kontrol edilecek. Süregelen şiddet vakalarının tespiti halinde şüpheli hakkında zincirleme eylemlerle orantılı koruma tedbirlerine başvuru konusu da göz önünde bulundurulacak.
- 5- Kural olarak gizli olan soruşturma evresiyle ilgili ifade, tutanak, belge, ses ve video kaydı gibi delillerin internet ve sosyal medya gibi platformlarda paylaşılmasının önüne geçilecek.
- 6- Özel hayatın gizliliği, mahremiyet hakkı, lekelenmeme hakkı, kişisel verilerin korunması gibi temel haklara önemle riayet edilecek.

Tedbir karar ve uygulamalarında yapılacaklar

Genelgede, tedbir karar ve uygulamalarında belirtilen uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat hükümleri gözetilerek yapılması gerekenlere de yer verildi.

Buna göre:

1- 6284 sayılı Kanun kapsamındaki şiddet mağdurlarının vakanın özelliğine göre kaygı düzeylerinin yüksek olduğu durumlarda beyanlarının uzman eşliğinde adli görüşme odalarında alınması sağlanacak.

2- Şiddet gördüğü iddiası ile Cumhuriyet savcılığına müracaat eden kişilerin ayrıntılı beyanları alındıktan sonra, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden 6284 sayılı Kanunun 15'inci maddesi uyarınca ayrıntılı sosyal araştırma raporu talep edilecek.

Bu aşamalarda alınan beyan dikkate alınarak uygun koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının istenilmesinde tereddüt edilmeyecek. Kolluk birimlerine müracaat eden kişiler hakkında, “Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddet Olay Kayıt Formu” nun eksiksiz şekilde ve titizlikle düzenlenmesi istenecek. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden ayrıntılı sosyal araştırma raporu talep edilecek. Bu aşamada da olay kayıt formu dikkate alınarak uygun koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının istenilmesinde tereddüt edilmeyecek.

3- 6284 Sayılı Kanunun 15'inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca şiddet mağduru ve şiddet uygulayana yönelik, kişinin geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, ekonomik ve psikolojik durumu ile şiddet uygulayanın toplum açısından taşıdığı riski de ortaya koyan ayrıntılı sosyal araştırma raporlarının mahkemeye sunularak uygun tedbirlere hükmedilmesi istenecek.

4- Şiddet mağduru hakkında koruyucu tedbirler yanında, şiddet uygulayana yönelik önleyici tedbirlerin de gözetilmesi gerekecek. Bu kapsamda, özellikle öfke kontrolü, stresle başa çıkma, şiddeti önlemeye yönelik farkındalık sağlayarak tutum ve davranışları değiştirmeyi hedefleyen eğitim, danışmanlık, rehabilite, tedavi ve muayene gibi alternatif tedbirler talep edilecek.

5- Kişiyi güvenliğinden endişe etmesini gerektirecek şekilde korku ve çaresizlik içinde bırakacak ısrarlı bir takip söz konusu ise mutlaka vakaya uygun tedbir istemlerinde bulunulacak.

6- 6284 sayılı Kanun kapsamında taraflar hakkında tedbir isteminde bulunulurken, çocuğun üstün yararı ilkesi uyarınca çocukların psikolojisi, sosyal yaşamı, eğitim hayatı ve ebeveynleri ile uygun ortamlarda ilişki kurabilmeleri de gözetilerek 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre başta danışmanlık tedbiri olmak üzere uygun tedbir kararları talep edilecek.

7- 6284 sayılı Kanun kapsamında korunan kişiler bakımından hayati tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağının anlaşılması halinde aynı Kanunun ilgili maddesi uyarınca ilgilinin aydınlatılmış rızasına bağlı olarak kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi tedbiri hususunda bir karar verilmek üzere hakimden talepte bulunulması, bu kararın sadece korunan kişiye tebliğ edilmesi sağlanacak.

Kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi kararından beklenen amaç ve faydanın gerçekleşebilmesi için, kararın uygulanmasında gizlilik kuralına riayet edilmesi konusunda ilgililer uyarılacak, aksine davranışın Türk Ceza Kanununun 258'inci maddesi uyarınca "Göreve ilişkin sırrın açıklanması" suçundan sorumluluk doğuracağı hatırlatılacak.

8- Koruyucu ve önleyici tedbir taleplerinde bulunulurken, tedbir talep eden ve edilen hakkında daha önce başkaca bir tedbir kararı verilip verilmediği konusunda UYAP tedbir kayıtları mutlaka sorgulanacak.

9- Korunan kişiye yapılacak tebligatlarda ŞÖNİM'e ait adres bilgilerinin kullanılması konusu dikkate alınacak, 6284 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin altıncı fıkrası uyarınca gerekli bulunması halinde, tedbir kararı ile talep üzerine veya resen, korunan kişi ve diğer aile bireylerinin kimlik bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgilerin resmi kayıtlarda gizli tutulması konusuna riayet edilecek.

10- Hakkında tedbire hükmedilen kişilerin varsa yeni adres kayıtları alınacak, usulüne uygun şekilde farklı tebliğ yöntemlerine başvurulabileceği de göz önünde bulundurulacak.

11- Tedbir yükümlüsüne tedbire uyması gerekliliği ve tedbir kararının ihlali durumunda zorlama hapsi gibi neticeler hatırlatılacak.

12- 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen tedbir kararları, ivedilikle ve etkin bir şekilde uygulanması için ilgili kurumlara ve kolluğa iletilmesi için Cumhuriyet savcılığına gönderilecek. Önleyici tedbir kararlarının uygulanması kolluk birimleri marifeti ile izlenecek.

Tekrarlanan şiddet olaylarına karşı gerekli önleyici ve adli müdahalelerin yapılması bakımından, soruşturmanın başlangıcından infazın tamamlanmasına kadar tedbir uygulamalarının takibi etkin bir şekilde yapılacaktır. Verilen tedbirlerin kararda

öngörüldüğü şekilde yerine getirilip getirilmediği, sürenin bitimi beklenmeden titizlikle incelenecek. Koruyucu ve önleyici tedbir taleplerinin kabulüne dair kararlar, mahkeme tarafından şiddet uygulayana ve korunan kişiye, talebin reddine dair kararlar ise yalnızca talepte bulunana tebliğ edilecek.

13- Hakim tarafından verilen önleyici tedbir kararlarının tefhim veya tebliğ edilmemesi kararın uygulanmasına engel teşkil etmeyecek, kararın infazına, infaz edecek birime teslim edildiği tarihte başlanacak.

14- Tedbir kararlarının ihlali nedeniyle zorlama hapis kararı verilebilmesi için tebliğ evrakında “kararın gereklerine aykırı hareket edildiğinde zorlama hapsi uygulanacağı” yönünde açıklamaya yer verilecek.

15- Zorlama hapsi kararlarının, itiraz kanun yoluna tabi olması ve kesinleşmeden infaz edilememesi hususları dikkate alınarak mahkeme tarafından ilgisine tebliğ edilmesi sağlanacak, bu hapsin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinin 8 inci maddesi uyarınca, kapalı ceza infaz kurumlarında infaz edilmesi gerekecek. Zorlama hapis kararları, koşullu salıverme ve denetimli serbestlik gibi infaz uygulamalarına konu edilemeyecek.

16- 6284 Sayılı Kanunun 15. maddesi uyarınca ŞÖNİM'lerden, tedbir kararlarının uygulanma sonuçları ve ilgililer üzerindeki etkilerine dair rapor tanzim edilerek gönderilmesi istenebilecek.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA